

Nr 718.

Av herr **Ossbahr m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 202, med förslag till lag om kommunal fondbildning m. m.*

Det för riksdagen framlagda förslaget till lag om kommunal fondbildning m. m. i Kungl. Maj:ts proposition nr 202 avser att tillgodose ett gammalt önskemål att möjliggöra för kommunerna att under goda tider avsätta medel, vilka under lågkonjunktur kunna användas för att motverka eljest nödvändiga höjningar av skattesatsen. Förslaget nöjer sig emellertid icke därmed, utan åsyftar en uttömmande reglering av den kommunala fondbildningen överhuvud. I sådant hänseende har föreslagits, att fondbildning allenast skall kunna ske i tre former: allmän fond (för skatteutjämningsändamål), särskild fond och tillfällig fond. Det sätt, varpå förslaget utan tvingande skäl forcerats, har omöjliggjort inhämtande av yttranden från kommunerna, för vilka dock förslaget i första rummet är av betydelse; i de få fall, där kommunala organ fått tillfälle att i all hast avgiva yttranden, synes också inställningen ofta hava varit avböjande — hänvisning kan ske till vad Stockholms stadskollegium och drätselkammarna i Norrköping och Linköping anført.

Förslaget präglas genomgående av en orimlig tyngd, omständlighet och formalism. Medan bestämmelserna om den kommunala budgeten finnas upptagna i tvenne paragrafer av mycket måttlig omfattning, har den till detalj i budgetträtten, som fondbildningen utgör, ansetts erfordra ej mindre än elva delvis otympliga paragrafer och dessutom en speciallag angående användning i vissa fall av kommun eller annan samfällighet tillhörig egendom. En sådan reglering är ingalunda erforderlig.

Genom praxis fortgående utveckling ha kommunerna erhållit vidsträckta och i stort sett tillfredsställande möjligheter att medelst fondbildning tillgodose de behov, som i sådant avseende gjort sig gällande. Att avbryta denna utveckling genom en uniformerande tvångsreglering är icke nödvändigt och måste med all sannolikhet med hänsyn till livets ständigt skiftande behov komma att te sig såsom en tvångströja på utvecklingen. Förslaget innebär dessutom redan nu i vissa hänseenden en tillbakagång; de fria fonderingsmöjligheter, som för närvarande föreligga i fråga om nöjesskatt och hundskatt, skulle försvinna. Typiskt för den föreslagna regleringens verkningar är att reservationsanslagsmetoden, vars laglighet veterligen aldrig varit ifrågasatt, även måste med hänsyn till den föreslagna lagen regleras, men därvid har reservationstidens längd mot vad nu gäller begränsats till ett år. De föreslagna bestämmelserna om särskilda fonder liksom tilläggen till kommunallagarna synas sålunda saklöst kunna utgå.

Vad föreskrifterna om tillfälliga fonder angår, bygga de på den i och för sig riktiga principen, att kapitaltillgångar skola såsom sådana bevaras, där ej särskilda skäl annat föranleda. Att genomföra en tvångsreglering av detta innehåll torde dock ej vara erforderligt. Det kan ingalunda tagas för givet, att principen ej behöver undantag. Det synes då riktigare att i stället för den föreslagna detaljregleringen helt enkelt uttala den angivna principen i, förslagsvis, lagen om kommunalstyrelse på landet 4 § och motsvarande stadgande i övriga kommunallagar, i vilket fall kommunerna bleve bevisskyldiga för rättmätigheten av åtgärder, som innebära principens åsidosättande.

Vad beträffar den allmänna fonden har förslaget slopat de bestämmelser i de sakkunnigas förslag, som voro av värde, nämligen att dylika beslut borde kräva kvalificerad majoritet. Det synes väl överensstämma med den kommunala rättens allmänna konstruktion, att ett beslut om dylik extra belastning av skattebetalarna, vilket ju icke föranledes av något aktuellt kommunalt behov, skall äga stöd av en allmännare övertygelse om åtgärdens rättmätighet inom kommunen. De omständliga och formalistiska bestämmelser, som förslaget innehåller, enligt vilka avsättning till allmän fond liksom medlens tagande i anspråk skulle bliva beroende av ej mindre än fyra olika villkor av delvis mycket inkrånglad beskaffenhet, innebära icke något tillfredsställande skydd för skattebetalarna. Den enkla och naturliga lösningen av problemet om skatteutjämningsfond vore en allmän bestämmelse av huvudsakligt innehåll, att kommun ägde genom beslut, som tarvade kvalificerad majoritet, vid fallande skattesats avsätta medel till en fond och till motverkande av stigande skattesats taga denna i bruk, under förutsättning att en dylik avsättning eller användning kunde anses lämplig och skälig; härigenom tvingades kommunen att objektivt motivera sin åtgärd.

Under återopande av vad ovan anförts få vi i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande proposition hemställa, att riksdagen ville besluta,

antingen att i kommunallagarna införa bestämmelser om kommuns skyldighet att bevara kapitaltillgångar och kommuns rätt att bilda skatteutjämningsfond av i huvudsak det innehåll ovan angivits

eller, därest detta icke nu låter sig göra, att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t måtte till kommande riksdag framlägga förslag av nämnda innehåll.

Stockholm den 1 april 1936.

Carl Patric Ossbahr.

G. Arnemark.

Åke Hassler.